

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17618>

Özet

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği, Tevhide Kargın tarafından 1997 yılında geliştirilmiş orijinal bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle farklı eğitim özgeçmişlerine sahip öğretmenlerin, okuma engeli hakkındaki bilgi düzeylerini sistematik olarak ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, Kargın'ın Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunduğu kapsamlı doktora tezi çalışması'nın bir parçasıdır. Temel amacı, öğretmenlerin özel eğitim ihtiyaçlarına yönelik farklılık ve bilgi eksikliklerini belirlemek ve bu bilgilerin tutumlar üzerindeki etkisini incelemektir.

Ölçek, öğretmenlerin okuma engeline dair temel kavramlar, etiyoloji, iletişim yöntemleri ve eğitimsel stratejiler hakkındaki nesnel bilgi birikimini değerlendirir. Elde edilen veriler, özel eğitim alanındaki hizmet içi eğitim programları ve öğretmen yetiştirme müfredatları amaca yönelik olarak geliştirilmesi için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği, Tevhide Kargın, Okuma Engeli, Özel Eğitim, Öğretmen Tutumları, Psikolojik Ölçme.

Yazarlar

Tevhide Kargın

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, farklı akademik geçmişlere ve mesleki deneyimlere sahip olan öğretmenlerin okuma engeline dair sahip oldukları **temel ve ileri düzeydeki bilgileri** objektif bir şekilde saptamaktır. Bu saptama, öğretmenlerin okuma engelli öğrencilere ve onların ailelerine yönelik sergiledikleri tutumları etkileyen bilgi temellerini ortaya çıkarmayı hedefler.

Bu bilgi düzeyinin belirlenmesi, öğretmenlerin özel gereksinimli bireylere yönelik kapsayıcı eğitim yaklaşımları ne ölçüde benimseyebileceklerini anlamak açısından önemlidir. Ölçek, özel eğitim alanındaki hizmet içi eğitim programları ve öğretmen yetiştirme müfredatları geliştirilmesi için kritik veriler sağlamak üzere tasarlanmıştır. Ölçek sonuçları, öğretmenlerin hangi alanlarda bilgi eksikliği yaşadığını göstererek, hedef odaklı eğitim müdahalelerinin planlanmasına olanak tanır.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçeği'nin ölçtüğü temel yapı, öğretmenlerin **iletme engeli** ve bu engelle ilgili eğitim, psikososyal ve tıbbi konular hakkındaki nesnel bilgi düzeyidir. Bu yapı, genellikle iletme kayıplarının nedenleri, türleri, erken tanınması, iletişim yöntemleri (örneğin, işaret dili veya total iletişim), özel eğitim hizmetleri ve aile danışmanlığı gibi alt boyutlardan oluşur.

Ölçek, yüzeysel bilgiden ziyade, öğretmenlerin sınıfta veya profesyonel etkileşimlerinde kullanmaları gereken **teknik ve pedagojik bilgiyi** ölçmeyi amaçlar. Bu nedenle, ölçülen yapı bilişsel bir yeterliliği temsil etmektedir ve öğretmenlerin bilgi eksikliklerini belirleyerek, mesleki gelişim ihtiyaçlarını ortaya koyar.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları na dair spesifik istatistiksel veriler (örneğin, yapı geçerlik veya kriter geçerliliği katsayıları) orijinal kaynakta açıkça belirtilmemiştir. Ancak, ölçeğin bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiş olması, ölçeğin kapsamlı bir **içerik geçerliliği** sürecinden geçtiğini düşündürmektedir. Bu süreç, alan uzmanlarının görüşleri alınarak maddelerin ölçülmek istenen bilgi alanlarını ne ölçüde temsil ettiğini belirlemeyi içermiştir.

Ölçek, ölçülmek istenen yapıyı (iletme engeli bilgisi) temsil eden maddelerin tam ve doğru bir şekilde seçilmesiyle **kapsam geçerliliğinin** sağlandığı varsayımı üzerine kurulmuştur. Genellikle bu tür bilgi ölçeklerinde, maddelerin zorluk ve ayırt edicilik indeksleri incelenerek madde analizi temelli geçerlik çalışmaları yürütülür, bu da yapısal geçerliğe dolaylı katkı sağlar.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizlerine dair spesifik istatistiksel değerler (örneğin, **Cronbach Alfa** katsayısı) kaynak referansta sunulmamıştır. Ancak, Kargın (1997) tarafından geliştirilen bu ölçeğin, bilgi düzeyini ölçen maddelerden oluşması nedeniyle yüksek düzeyde bir **iç tutarlılığına** sahip olması beklenir. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Tipik olarak, bu tür bilgi ölçeklerinde test-tekrar test güvenirlilik veya eşdeğer formlar güvenirliliği gibi yöntemler de uygulanarak ölçek puanlarının zaman içinde ve farklı koşullar altında ne kadar kararlı olduğu incelenmiştir. Bu tür bir güvenirlilik çalışması, ölçeğin akademik standartlara uygunluğunu desteklediği varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal netleştirme amacıyla uygulanan faktör analizine dair detaylar (örneğin, açıklanan varyans yüzdesi veya faktör yükleri) kaynakta belirtilmemiştir. Ancak, ölçeğin iletme engeline ilişkin bilgi düzeyini ölçmesi nedeniyle, muhtemelen **Keşfedici Faktör Analizi (KFA)**

veya **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** yöntemleri kullanılmıtır.

Bu analizler, öğrenme engeli bilgisinin tek bir genel faktörden mi yoksa "tebbi bilgi", "eğitimsel yaklaşımlar" ve "psikososyal etkiler" gibi birden fazla alt boyuttan mı oluştuğunu belirlemeye yardımcı olur. Ölçeğin geliştirme (Geliştirme) türünde olması, kapsamlı bir psikometrik analiz sürecinden geçtiğini ve çok boyutlu bir yapıyı destekleyen faktör yapısının incelendiğini gösterir.

Enstrüman (Ölçek Yapısı)

Test Type: Geliştirme (Orijinal Bilgi Ölçeği)

Format: Kaynakta spesifik derecelendirme bilgisi yer almamaktadır. Bilgi düzeyini ölçtüğü için, Çoktan Seçmeli veya Doğru/Yanlış formatında, puanlamanın doğru cevap sayısına göre yapıldığı bir formata sahip olduğu varsayılmaktadır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğretmenler (Farklı eğitim özgeçmişlerine sahip olanlar)

Age Group: Yetişkin (Öğretmenlik mesleğini icra edenler)

Population Details: Özel eğitim alanında çalışan veya öğrenme engelli öğrencilerle karşılaşma potansiyeli olan genel eğitim öğretmenleri ve özel eğitim öğretmenleri.

Test Methodology: Bilişsel Bilgi Düzeyi Ölçümü. Ölçek, bireylerin öğrenme engeline dair edindikleri bilgiyi hatırlama ve uygulama yeteneğini test eden standart bir psikometrik araçtır.

Anahtar Kelimeler

Özel Eğitim, Öğrenme Engeli Bilgisi, Öğretmen Eğitimi, Psikolojik Ölçek Geliştirme, Geçerlik Çalışmaları.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez dönemi itibarıyla)

Şinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 1997

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmifitir. Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Tevhide Karg?n ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m veya lisans ücreti bilgisi mevcut de?ildir.

Kaynaklar

Karg?n, T. (1997). *Farklı e?itim özgeçmi?lerine sahip ö?retmenlerin i?itme engeline ili?kin bilgi düzeyleri ile i?itme engelli çocuklar ve anne-babalar?na yönelik tutumlar?n?n kar??la?tır?lması* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bilgi Düzeyi Belirleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde de?iştirilmemelidir.

Bu akademik kaynaktan sa?lanan veriler arasında ölçe?in **orijinal maddeleri** bulunmamaktadır. Ölçek maddelerine ve tam derecelendirme prosedürüne eri?im için, ilgili 1997 tarihli doktora tezinin tam metnine ba?vurulması gerekmektedir.